

PETS

JULKISTEN VAROJEN KÄYTÖN SEURANTA:

VENANCE MLALLYN
LUENTO UHUŠIANO-
SEMINAARISSA

TANSANIA:
TÄRKEIMMÄT
KAUPUNGIT KARTALLA

TARJOAAKO:
KOULUTTAUTUMINEN
TYTÖILLE AVAIMIA
ELÄMÄÄN?

**NUORI TANSANIASSA,
NUORI SUOMESSA:**
SAMANLAISIA VAI
ERILAISIA?

Uhusiano

2014 is ending and it feels like we have not been able to do much...

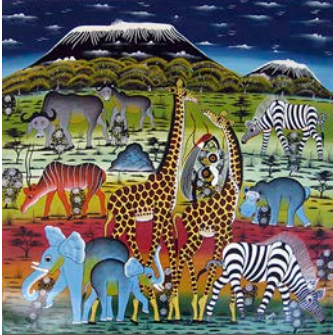
The main thing that we were hoping to start, i. e. new project plans, could not start due to a negative decision from the Ministry for Foreign Affairs to our preparatory mission application.

However, we have managed to keep our focus and continue to build the team spirit and togetherness among *Uhusiano* members, especially the board. Newsletter, meetings, participation in the World Village festival, seminar in Helsinki—all have been organized and done successfully.

Kiitoksia paljon! Please, let's together continue...

Kiitos tuestanne
vuonna 2014,
toivomme teidän
olevan mukana
toiminnassa myös
2015. Uudet ideat,
ehdotukset ja
yhteydenotot
ovat erittäin
tervetulleita;
ne otetaan
hallituksessa
lämpimästi vastaan.

Tanzania

Tanzania (swahiliksi ja engl. Tanzania), virallisesti Tansanian yhdistynyt tasavalta (swahiliksi Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, engl. United Republic of Tanzania) on noin 40 miljoonan asukkaan valtio Itä-Afrikassa.

Sen rajanaapureita ovat Kenia, Uganda, Ruanda, Burundi, Kongon demokraattinen tasavalta, Sambia, Malawi ja Mosambik. Idässä Tanzania rajoittuu Intian valtameren.

Maan pääkaupunki siirtyi virallisesti vuonna 1996 Dar es Salaamista Dodomaan, mutta monet hallintovirastot sijaitsevat edelleen Dar es Salaamissa.

Our dreams are still the same, to plan a new development project in Tanzania. We hope to be able to make all preliminary plans during 2015. Our target country Tanzania is developing fast but this can be seen and felt strongly only in big cities like Dar es Salaam. I have been able to visit Tanzania three times during this year (for work responsibilities not related to Uhusiano). Small towns and villages are still having a lot of challenges and their progress seems to be affected by lack of partners (local and international ones), lack of experts as a lot of Tanzanians with skills are moving to big towns for work and business. Urbanization leaves very few educated and active people in small towns; the number is so low that this directly affects a lot of development plans in rural Tanzania. However, due to unemployment in towns like Dar es Salaam, a lot of Tanzanians are starting to have a spirit of voluntarism and are ready to go back to small towns even for short times to support development activities. Through this they gain work experience, make contacts and some are able to finalize their theses to complete their studies. This is a positive thing to people like us who really depend on voluntarism and cooperating with the active and educated citizens who are able to manage projects even when donor representatives like Uhusiano are far away.

I still see a lot of potential for Uhusiano, together with member organizations, to manage a food development project in the coming years. We might be lacking enough members from the younger generation, but with time, we will be able to find ways to attract younger Finns and Tanzanians living in Finland to join our organization. We have the strength of being in voluntary development work for many years and we should be able to use this to move forward in a modern way.

Thank you for your support in 2014, we hope for your commitment in 2015. Different ideas and contacts are most welcome; they will always be warmly received within our board.

Yours faithfully,
Emma Simon Palonen
Uhusiano ry, Chairperson

Pääkirjoitus: Vuosi 2014 on päättymässä, ja tuntuu siltä, että emme ehtineet tehdä kovin paljoa...

Toivomamme uuden hankkeen suunnittelu ei kunnolla käynnistynyt, koska saimme ulko-ministeriöltä kielteisen päätöksen valmistelu-matkatukihakemukseemme. Tästä huolimatta emme heittäneet hanskoja tiskiinkin, vaan jatkoimme toimintaa ja onnistuimme pitämään yllä yhteishenkeä Uhusianon jäsenten ja erityisesti hallituksen jäsenten joukossa. Tiedote, kokoukset, Maaailma kylässä -festivaalille osallistuminen ja seminaari toteutuivat onnistuneesti.

Unelmamme uudesta kehitysyhteistyöhankkeesta Tansaniassa on kuitenkin ennallaan. Toivomme voivamme jatkaa hankkeen suunnittelua vuoden 2015 aikana. Kohdemaamme Tansania kehittyy nopeasti, mutta sen voi nähdä ja tuntea vain suurissa kaupungeissa kuten Dar es Salaamissa. Olen tänä vuonna saanut tilaisuuden vierailla Tansaniassa kolme kertaa (työasioissa, jotka eivät liity Uhusianoon). Pienissä kaupungeissa ja kylissä on edelleen paljon haasteita, ja niiden tilanteen kohenemiseen vaikuttaa negatiivisesti yhteistyökumppanien (niin paikallisten kuin kansainvälistenkin) tuen puute ja asian-

tuntijuuden puute, sillä suuri osa koulutetuista tansanialaisista muuttaa isoihin kaupunkeihin työn tai yrittäjyyden vuoksi. Kaupungistumisen vuoksi harva koulutettu ja yhteiskunnallisesti aktiivinen henkilö jää pieniin kaupunkeihin, mikä vaikuttaa suoraan moniin maaseudun kehittämissuunnitelmiin.

Suurten kaupunkien, kuten Dar es Salaamin, korkean työttömyyden vuoksi monet nuoret

tansanialaiset ovat kuitenkin alkaneet tuntea vetoa myös vapaaehtoistoimintaan ja ovat valmiita palaamaan pieniin kaupunkeihin vaikka lyhyeksikin aikaa tukemaan kehityshankkeita. Tätä kautta he voivat saada työkokemusta, kontakteja, ja osa onnistuu samalla viimeistelemään opinnäytetyönsä ja saattamaan opintonsa päätökseen. Tämä on positiivista Uhusianon kaltaisille toimijoille, jotka ovat riippuvaisia vapaaehtoistoiminnasta ja yhteistyöstä aktiivisten ja koulutettujen kansalaisten kanssa, jotka pystyvät hallinnoimaan hankkeita silloinkin, kun yhteistyöjärjestön, kuten Uhusianon, edustajat eivät ole paikalla.

Näen edelleen Uhusianossa paljon potentiaalia: yhdessä jäsenjärjestöjen kanssa voimme toteuttaa hyvän kehitysyhteistyöhankkeen tulevaisuudessa. Meidän on tarpeen saada lisää nuoria ihmisiä mukaan toimintaan, mutta varmasti ajan kanssa keksimme tapoja houkutella lisää nuoria suomalaisia ja Suomessa asuvia tansanialaisia liittymään järjestöömme. Meillä on vahvuutena voimakas vapaaehtoistoiminnan perinne ja kokemus monen vuoden kehitysyhteistyöstä, joita voimme hyödyntää jatkaessamme toimintaa uusin tavoin tulevaisuudessa.

Kiitos tuestanne vuonna 2014, toivomme teidän olevan mukana toiminnassa myös 2015. Uudet ideat, ehdotukset ja yhteydenotot ovat erittäin tervetulleita; ne otetaan hallituksessa lämpimästi vastaan.

Teidän
Emma Palonen,
Uhusianon puheenjohtaja

WEETU parantaa Morogoron koulutusala

WEETU eli *Wings Environmental and Education Transformation Unity* on morogorolainen kansalaisjärjestö, joka on tehnyt yhteistyötä useiden suomalaisjärjestöjen kanssa.

WEETU's Mission

WEETU is wholeheartedly committed to build capacity and to enable the Tanzanian communities, particularly the grassroots societies to attain full participation on National Strategy for Growth and Reduction of Poverty (MKUKUTA) through the localization of Millennium Development goals (MDGs) towards sustainable development.

WEETU pyrkii vahvistamaan myös yhteisöjen osallistumista kehitykseen liittyvään päätöksentekoon järjestämällä keskustelutilaisuuksia. Lisäksi se pyrkii vaikuttamaan kestäväan kehitykseen koulutus- ja ympäristöasioissa ruohonjuuritasolla yhteisöissä, jotta koulutuksen arvostus köyhyyden vähentämiskeinona kasvaisi.

Paikallisviranomaisia ja maaseudun yhteisöjä kutsutaan avoimiin keskustelutilaisuuksiin, joissa pohditaan, miten oppimisympäristöjä ja opetusta voitaisiin kehittää, esim. tukemalla tyttöjen koulunkäyntiä.

Weetun hankkeet

WEETUn projektit liittyvät pääosin koulutukseen. Yksi hanke on Äetsän kehitysmaaseuran kanssa toteutettava *"Say Yes to Girls' Education"*, jossa parannetaan oppimisympäristöä ja opetusta viidessä pilottikoulussa. Lisäksi kummiohjelma tukee 50 oppilaan koulunkäyntiä. Kummiohjelma hoitaa koulumaksut ja -puvut, lisäksi vierailaan kodeissa yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa. WEETUN toteuttamaa *'School of Talents'* -hanketta tukee Liechtensteinin kehitysjärjestö (Liechtenstein Development Association).

Oppimisympäristöjen kehittäminen maaseudulla on tavoitteena WEETUn ja Suomen Setlementtiliiton hankkeessa, jossa remontoidaan luokkahuoneita suomalaisten vapaaehtoisten kanssa. Myös on hankittu huonekaluja syrjäseutujen kouluihin Mvomeroon, Bagamoyoon ja Kilosaan. Lisäksi on tuotettu terveystasvatusmateriaalia oppilaille.

WEETU seuraa julkisten varojen käyttöä (PETS) opetussektorilla yhteistyössä UNGOn kanssa (Union of NGOs in Morogoro) Foundation for Civil Society -järjestön rahoituksella. Tämän ohella WEETU on mukana Morogoron läänin vuosittaisessa oppimisen arvioinnissa (Annual Learning Assessment), jota tukee Uwezo Tanzania -järjestö.

WEETUn haaveena on perustaa yläasteen mallikoulu Mandelan kylään Kilosan alueelle. Koulu toimisi mallina muille alueen kouluille esimerkiksi opetuksen laadun suhteen. Koulun toimintaa rahoitettaisiin koulumaksuilla ja ulkopuolisella tuella. Koulumaksut pidettäisiin veraten alhaisina, jotta vähävaraistenkin perheiden lapset voisivat päästä oppilaiksi.

Tarjoaako kouluttautuminen tytöille avaimia hyvään elämään?

Tansaniaalaisten koulujen seinille näkee usein maalatun sanonnan "Elimu ni ufunguo wa maisha" – 'Koulutus on avain elämään'. Nuoret, perheet, valtio ja kansainvälinen yhteisö panevat toivonsa koulutukseen kehityksen välineenä. Tansania onkin ottanut huomattavia edistysaskeleita koulutukseen pääsyssä ja koulutuksen ulottamisessa yhä uusille alueille ja ryhmille. Samalla yleinen tyytymättömyys koulutuksen laatuun ja kouluttautumisen tarjoomiin työllistymismahdollisuuksiin on lisääntynyt. Kuilu todellisuuden ja tavoitteiden välillä syvenee. Millainen on nuorten oma kokemus numeroiden ja tilastojen takana? Vuonna 2014 valmistuneessa väitöskirjatyössäni "Tanzanian female students' perspectives on the relevance of secondary education" tutkin Dar es Salaamissa koulua käyvien 16–26 -vuotiaiden tyttöjen käsityksiä koulutuksen merkityksestä ja kouluttautumiseen vaikuttavista tekijöistä.

Toisen asteen koulutus on keskeinen huolenaihe ja poliittisen huomion kohde myös Tansaniassa. Toisen asteen koulutuksen nopea laajentuminen ja koulutuksen heikentynyt laatu kyseenalaistavat nykyisten järjestelmien sosiaalisen ja henkilökohtaisen relevanssin. Tytöt ja naiset ovat heikommin edustettuina toisen asteen koulutuksessa, ja heidän koulumenestyksensä on poikia heikompaa. Näistä syistä halusin tutkia, millaiset sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät vaikuttavat tyttöjen etenemiseen koulutuksessa. Minua kiinnosti kysyä opiskelijoilta itseltään, miksi he haluavat kouluttautua lisää, vaikka etenemis- ja työllistymismahdollisuudet ovat erittäin heikot. Tutkimus toi esiin myös tärkeitä näkökulmia koulutuksen ongelmiin ja antoi myös joitakin avaimia niiden ratkaisemiseksi.

Mikä vaikuttaa tyttöjen ja nuorten naisten koulutuksessa etenemiseen?

Koulutukseen pääsy ja siinä eteneminen ovat sosiaalisia prosesseja, joihin vaikuttavat moninaiset henkilökohtaiset, institutionaaliset ja sosiaalis-kulttuuriset tekijät. Tytöt kokevat menestyksen reseptin koostuvan erityisesti omista kyvyistä, sekä perheen ja opettajien tuesta. Koulua käydessä omaa vastuuta ja oppimisstrategioita pidetään tärkeinä menestymisen kannalta. Perheen rooli psykologisen ja taloudellisen tuen antajana korostuu erityisesti siirryttäessä koulutusasteelta toiselle. Tutkimukseeni osallistuneet opiskelijat olivat siirtymässä toisen asteen koulutuksessa alemmalta ylemmälle tasolle, mikä on erityisesti tytöille kriittinen porras koulutusuralla. Tässä kohtaa perheen taloudellinen tilanne ja motivaatio kouluttaa tyttäriään ovat ratkaisevassa asemassa, varsinkin kun vain harva läpäisee siirtymän mahdollistavat kansalliset loppukokeet ensi yrityksellä.

Opiskelijoiden tulevaisuusorientaatio on tiukasti sidoksissa koulutukseen. Kouluttautumisella on vahva välineellinen arvo, mutta sillä on myös itseisarvo. Ilman korkeampaa koulutusta nuoret näkevät hyvin vähän toivoa omasta ja perheensä hyvinvoinnista. Koulutusjärjestelmän nykyrealiteettien valossa tämä on erityisen huolestuttavaa. Vain harva pääsee korkeamman tason koulutukseen, ja useimmat joutuvat rakentamaan elämää kesken jääneen koulupolun varaan. Millainen koulutus voisi tarjota mahdollisuuksia hyvään elämään? Mitä koulussa pitäisi oppia?

Tutkimani tytöt arvostivat sisältötiedon lisäksi laajempia taitoja, joita koulutus oli heille jo tähän mennessä tarjonnut. He kokivat, että kouluttautuminen on antanut heille strategioita ja välineitä selvittää tulevaisuudessa. Tällaisen oppimisen merkityksen korostaminen yhdistettynä realistiseen opinto-ohjaukseen voisi tarjota toimivampia avaimia elämään kuin nykyinen, kokeiden läpäisyyn ja korkeakoulutukseen tiukasti keskittyvä opetus. Valtakunnallisiin kokeisiin perustuva eteneminen luo pullonkauloja koulutusasteiden välille. Toimimattoman järjestelmän seuraukset ovat yksilö- ja perhetasolla katastrofaalisia. Opintopolkuihin tarvitaan lisää joustavuutta, joka mahdollistaisi jatkamisen esim. kokeiden reputtamisen, lapsensaannin tai työskentelyjaksojen jälkeen.

Opiskelijat halukkaita osallistumaan koulutuksen kehittämiseen.

Opiskelijoiden näkökulmat täydentävät kokonaiskuvaa koulutuksen haasteista. Heidän kokemuksensa pohjautuvat kokemuksiin tosielämästä, jossa koulutus on tiukasti sidoksissa perheeseen ja sen taloudelliseen tilanteeseen, eikä siihen, millaiset seinät koulussa on. Tutkimukseni perusteella perheen rooli kouluttautumista keskeisesti mahdollistavana tai rajoittavana tekijänä tulisi huomioida paremmin koulutuksen ongelmia ratkaistaessa.

Opiskelijoilla on relevantteja ehdotuksia koulutuksen kehittämiseen. Tytöt kertoivat esimerkiksi haluavansa opiskella enemmän yhdessä ja tukea toistensa oppimista. Kuinka nuoria voitaisiin paremmin kuulla ja heidän näkökulmiaan hyödyntää? Koulutuspolitiikan kohteina opiskelijoilla on oikeus tulla kuulluiksi. Koulutuspolitiikka on neuvotteluprosessi, johon myös hyödynsaajien pitäisi päästä osallisiksi. Koulussa opitut neuvottelutaidot mahdollistaisivat osallistumisen yhteisiin prosesseihin myös aikuisena. Opiskelijoita mukaan otettaessa on tärkeää huolehtia siitä, että kaikki pääsevät osallisiksi ja tulevat kuulluiksi. Tämä on haaste Tansanian kaltaisissa yhteiskunnissa, joissa suhteet ovat hierarkkisia eikä nuorten äänille ole perinteisesti annettu arvoa. Demokraattiset käytännöt koulutuksen kehittämisessä voisivat auttaa ongelmien ratkaisemisessa ja lisätä koulutuksen relevanssia yksilöille, perheille ja yhteiskunnalle.

Tutkimuksella on tärkeä rooli kysymysten herättäjänä, kriittisten näkökulmien tarjoajana sekä tutkimusperustaisen päätöksenteon ja politiikan kehittämisen mahdollistajana. Tutkimuksen avulla voidaan arvioida politiikan toteuttamista ja vaikutuksia. Laadullinen koulutuskenttätutkimus täydentää nykyistä, pääosin määrällistä tietopohjaa. Jatkossa olisikin tärkeää kehittää edelleen Tansanian kontekstiin sopivia, nuorten kokemusta korostavia tutkimusmenetelmiä. Opettajankoulutuslaitoksissa ja yliopistoissa tehdään jo nyt paljon tutkimusta, varsinkin opinnäytteitä. Kuinka tämä tieto saataisiin paremmin saataville ja hyödynnettyksi? Voisivatko kansalaisjärjestöt tehdä tiiviimpää yhteistyötä tutkimuksen ideoinnissa ja toteutuksessa?

Hanna Posti-Ahokas, Helsingin yliopisto, opettajankoulutuslaitos.

Linkki väitöskirjaan: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-9891-8>.

Naiset pienyrittäjinä: Mikä on MWAYODEO?

MWAYODEO eli *Mafiga Women & Youth Development Organization* on morogorolainen järjestö. Se perustettiin vuonna 2005 Mafiga-kadun nuorisoryhmänä, mutta rekisteröitiin kansalaisjärjestöksi vuonna 2006. MWAYODEOn visiona on yhteiskunta, jossa naisilla ja nuorilla on mahdollisuus hyvään koulutukseen ja jossa he voivat välttää köyhyyttä ja sairauksia. Järjestön tavoitteena on tehdä paikallista yhteisöä tietoiseksi perusoikeuksistaan, hyvästä hallinnosta sekä oikeudesta tiedonsaantiin. MWAYODEO haluaa tukea yhteisön jäsenten omia aloitteita alueen kehittämiseksi.

MWAYODEOlla on 15 jäsentä, kymmenen naista ja viisi miestä. Järjestö on toteuttanut selvityksiä ja kampanjoita, asukkaita koskevista asioista: PET-selvitys maataloussektorista, kunnanvaltuutettujen toiminnan valvonnan koulutus, vesisektorin selvitys (Verification Inquiry Process, VIP) sekä paikallisyhteisön tietoisuuden lisääminen vedenjakelun palveluista. Tällä hetkellä MWAYODEOlla on hanke, jossa lisätään naisten tietämystä avioliittolaista.

Mafiga on keittopaikka ja Morogoron kaupungin nimen nimi.

Paikallisesta materiaalista käsin tehtyjä tuotteita.

Naisten asema Tansaniassa

Tansaniassa naisilla on merkittävä rooli ja paljon vastuuta perheestä. He pitävät huolta erityistä tukea tarvitsevista perheenjäsenistä kuten HIV/AIDS-potilaista sekä vammautuneista. Toisaalta naisia on kuitenkin syrjitty, ja erityisesti vähävaraiset naiset kohtaavat usein väkivaltaa. Usein naisilta estetään sosiaalisen, taloudellisen ja poliittisen vallan käyttö yhteiskunnassa.

Naiset pienyrittäjinä

Pienituloisten naisten asema voi kohentua pienyrittäjyyden myötä. Onnistuakseen pienyrittäjinä he tarvitsevat usein lisää taitoja ja tietoja sekä tukea yrittäjänä toimimiseen. Osaamiseen kuuluvat yrittäjätaidot kuten tuotteiden laadun varmennus, pakkaus, markkinointitaidot sekä muu liikealan osaaminen. Lisäksi tarvitaan oppia mikrolainoista ja johtamisesta. On tärkeää, että naisilla on mahdollisuus avata oma pankkitili ja hoitaa sitä ilman aviomiehen osallisuutta ja että naiset ovat tietoisia tästä oikeudesta.

Tuloja tuottavia toimintoja, mikroyrityksiä, on mahdollista hoitaa kotoa käsin. Mikroyritykset voivat hyödyntää paikallisia raaka-aineita kuten ruokaa, batiikkituotteita ja helmiä myytävien tuotteiden valmistuksessa. Pienyrittäjänsä saaduilla tuloilla naiset voivat kohentaa omaa ja lastensa elämää.

Äetsän seudun Kehitysumaaseura

Tansanian lasten kummipäivä

Ennätysmäärä, noin nelisenkymmentä kummiä, kokoontui syyskuuisena lauantaina Epsiralle kuulemaan terveisiä Tansaniasta ja *"Say Yes to Girls' Education"* -tyttöjen koulutushankkeesta. Vieraaksi olimme saaneet sikäläisen yhteistyöjärjestön WEETUn eli *Wings of Educational and Enviromental Trust Unity:n* edustajat Venance Mlallyn ja Mariana Kibenan.

WEETU hallinnoi toimintaa Tansaniassa, ja sen tehtäviin projektin yhteistyökumppanina kuuluu yhteistyön edistäminen Morogoron alueen kouluviranomaisten, kyläneuvostojen, koulujen opettajien ja oppilaiden vanhempien kesken. Käytännössä yhteyksiä hoitaa Venance Mlally, joka toimii järjestön sosiaalityöntekijänä. Mariana Kibena on järjestön rahastonhoitaja.

Tilaisuuden alkajaisiksi Georg Pimenoff valotti lyhyesti Äetsän Kehitysumaaseuran historiaa, jonka jälkeen Heli Pimenoff kertoi tyttöjen koulutusprojektin taustoista ja syntyvaiheista. Hanke käynnistettiin vuonna 2008 ulkoasiainministeriöltä saadun hanketuen avulla. Vuonna 2008 avustettavia tyttöjä oli 21, ja kahdeksalle heistä saatiin kummiperhe. Nyt lapsia (mukana on myös muutama poika) on 50 ja kummeja yli 80. Vaikka varsinainen koulutusprojekti loppuu tämän vuoden lopussa, kummitoimintaa jatkaa ja voi hyvin.

Venance Mlally kertoi kummilasten taustoista, koulumenestyksestä ja tämänhetkisestä elämäntilanteesta. Vuosien varrella kaikista lapsista on tullut läheisiä, mutta varsinkin kahden albiinotytön elämäntarinat koskettivat kuulijakuntaa syvästi. Ennen Venancen Suomen matkaa osa oppilaista kokoontui yhteen WEETUn toimistolle kirjoittamaan henkilökohtaisia terveisiä kummiperheille.

Kaiken kaikkiaan saatoimme todeta, että tytöt ovat edistyneet opinnoissaan hyvin. Tuetuista oppilaista jo 3 opiskelee yliopistossa, 3 ammattikorkeakoulussa ja 2 on valmistunut ammatillisesta koulusta.

Lämminhenkinen tapaamisemme päättyi lyhytelokuvaan *"Kotona ja koulussa"*, 4 tansanialaislapsen kertomukseen arjesta koulunkäynteineen.

Kiitos järjestäjille!

Taina Pohjanheimo

Äetsän seudun Kehitysumaaseura ry
Äetsän Kehitysumaakauppa
Kontintie 5, 38300 Sastamala
Sähköposti aetsakehy@kopteri.net
Puheenjohtaja Georg Pimenoff
www.aetsankehitysumaaseura.net

Julkisten varojen käytön seuranta (PETS)

Tausta

Venance Mlally kertoi Uhusiano-seminaarissa julkisten varojen käytön seurannasta (Public Expenditure Tracking, PETS). Hän on mukana vuonna 2006 rekisteröidyssä MWAYODEO (Mafiga Women & Youth Development Organization) -järjestössä, jonka tavoitteena on tehdä paikallista yhteisöä tietoiseksi perusoikeuksista, hyvästä hallinnosta sekä oikeudesta informaatioon. Lisäksi MWAYODEO haluaa tukea yhteisön jäsenten aloitteita alueen kehittämiseksi.

PETS-järjestelmä

Julkisten varojen käytön seuranta PETS voi tarkoittaa kahta asiaa: joko käytössä olevaa järjestelmää (system) tai erillisenä toteutettavaa selvitystä (survey). Molemmissa tapauksissa se tarjoaa tietoa julkisesta taloudesta. PETS mahdollistaa varainkäytön seuraamisen alusta loppuun luotettavasti ja läpinäkyvästi.

PETS-järjestelmän avulla julkisten varojen käyttöä, luotettavuutta ja läpinäkyvyyttä voi tarkkailla jatkuvasti. Seuranta varten muodostetaan kylän tai kaupunginosan PETS-komitea. Siten asianosaiset voivat keskustella verokertymästä ja julkisten varojen käytöstä. Tarkoitus on, että julkisia varoja käytetään järkevästi ja asianmukaisesti tavoitteiden saavuttamiseksi.

PETS-selvitys

PETS-selvitys puolestaan pyrkii seuraamaan keskushallinnolta paikallishallinnolle lähetettyä maksuerää. Tarkoituksena on selvittää, miten rahaerä on käytetty paikallistasolla ja mitä vaikutuksia sillä on ollut. Selvityksessä verrataan suunniteltua ja toteutunutta budjettia sekä kokonaisverokertymää ja sen käyttöä julkisella sektorilla (ministeriössä, toimialoittain, eri instituutioissa jne.). Seurataan siis kirjaimellisesti rahaa.

PETS-selvityksen tarkoituksena on mitata, minkä verran rahaa kullekin julkisen talouden tasolle tulee valtion kassasta kuhunkin palveluyksikköön ja mihin käyttöön raha on tarkoitettu. Vertaamalla valtiolta lähtenyt summa siihen, kuinka paljon palveluyksiköt lopulta saavat, voi arvioida, paljonko varoja on kadonnut matkalla (ns. vuodot). Selvitys voidaan toteuttaa eri tasoilla: keskushallinnossa, paikallisvaltuustoissa, kaupunginosissa tai kylissä.

PETSin merkitys

PETSiä voidaan käyttää työkaluna, kun halutaan

1. arvioida poliittisten linjausten tuloksia ja saavutuksia
2. vertailla budjettia ja palveluiden toteutumista
3. määrittää hallituksen painopistelaueita ja kehityssuunnitelmia
4. parantaa luotettavuutta siihen, että julkinen sektori käyttää resurssejaan tehokkaasti ja vaikuttavasti sekä siihen että eri tasojen vastuut ja roolit toteutuvat suunnitellusti
5. vertailla tuloksia tavoitteisiin ja suunnitelmiin: Vastaako lopputuloksen laatu siihen käytettyä rahasummaa (esim. toteutunut rakennus suunniteltua).

Tansaniassa julkisten varojen käyttöä on seurattu enimmäkseen koulutus- ja terveyssektoreilla. MWAYODEO on toteuttanut seurannan myös maataloudessa. PETSin käyttö aloitettiin vuonna 1999 kolmen läänin alueella. Selvityksiä tekivät vain muutaman järjestöt. Tällä hetkellä monet järjestöt ovat mukana (SNV, Foundation for Civil Society, PACT Tanzania, paikalliset kansalaisjärjestöt). Toiminta on levinnyt useammille alueille ja järjestöihin. Selvityksissä on löydetty suuria vuotoja: esimerkiksi vain alle 50 % henkilö-määriin perustuvista avustuksista päätyi kouluihin asti.

Ugandassa tiettyjen kouluille suunnattujen tukien vuodot vähenivät kuudessa vuodessa (1995–2001) 80 prosentista 20 prosenttiin. Vuonna 2002 tehdyn PETS-tutkimuksen pohjalta arvioitiin, että tämä positiivinen muutos oli suurelta osin (75 %) hallituksen tiedotuskampanjan ansiota, kun hallitus julkisti kouluille tarkoitettuja tukisummat. Kampanjan menestys osoittaa, miten suuri vaikutus läpinäkyvyydellä ja kansalaisyhteiskunnan osallistumisella on korruption torjunnassa.

Johtopäätökset

Kansalaisyhteiskunnalla on tärkeä rooli hyvän hallinnon edistämisessä. Kansalaisilla on oikeus tietää, miten poliitikot ja virkamiehet käyttävät julkisia varoja. Kehitysyhteistyöllä voidaan tukea demokratiaa esimerkiksi tukemalla kansalaisjärjestöjä 'vahtikoirina', jotka seuraavat valtiojohtoa ja hallinnon toimintaa.

PETS voi paljastaa syyn siihen, miksi koulun vessat näyttävät tältä vuonna 2014.

PETS-prosessi

PETS-prosessi alkaa tiedonkeruulla ja analysoinnilla. Tietoa kerätään niin valtion kuin kylän tasolta. Hallituksen suunnitelmia ja linjauksia vertaillaan ja arvioidaan niiden vaikutuksia.

Toisessa vaiheessa tutkitaan paikallisen tason talousuunnitelman valmistelua esim. kylässä tai kaupunginosassa. Suunnittelu tulisi tehdä osallistavasti, mutta haasteena on, pääsevätkö kaikki ryhmät osallistumaan. Ei ole itsestään selvää, tapahtuuko suunnittelu todella kylässä (bottom-up) vai onko se ylhäältä johdettua (top-down). Asukkaiden pitäisi ymmärtää talousarvion rakenne ja eri vaihtoehtojen vaikutukset. Asukkaiden tarpeita tulisi kuulla valittaessa prioriteetteja.

On tärkeää, että sidosryhmät tietävät PETS-prosessista ja ovat valmiita yhteistyöhön. On tärkeää kartoittaa sidosryhmät: paikalliset päätöksentekijät, järjestöt ja yhteisön vaikutusvaltaiset jäsenet. Seuraavaksi sidosryhmille yhteisessä kokouksessa annetaan tietoa prosessista ja taloushallinnosta lisätään yhteisessä kokouksessa. Tavoitteena on ymmärtää, miten budjettiasiat ja PETS vaikuttavat elämään. Sidoryhmien edustajien tulee tietää, miten talousarvio valmistellaan valtuuston, kylän, kaupunginosan tai piirikunnan tasolla.

Sidosryhmien määrittelyn jälkeen kootaan 12–15 henkilön PETS-komitea. Pätevyysvaatimusten tulee olla tiedossa ennen komitean valintaa. Komitean jäsenten tulisi olla sitoutuneita ja innostuneita, luotettavia ja toisia kunnioittavia, samalla rohkeita tuomaan esiin näkökulmiaan. Lukutaito ja kiinnostus vapaaehtoistoimintaan ovat tärkeitä. Komitean jäsenillä tulisi olla johtajuustaitoja. He eivät saa olla poliittisia johtajia eivätkä osallisia hankkeissa, joita PETSin avulla tutkitaan. Jäsenten tulisi olla alueen asukkaita ja sekä miehiä että naisia. Kun komitea on valittu, sen jäseniä koulutetaan ja tiedonkeräyssuunnitelma kehitetään.

Komitea tekee tiedonkeruun. Tiedot analysoidaan ja kirjoitetaan raportti. PETS-hanke ei pääty loppuraporttiin, vaan tiedon levitys on tärkeää. Sidoryhmien kanssa pidetään palautekeskusteluja ja -työpajoja. Sidoryhmät voivat levittää tietoa tutkimuksen tuloksista ja hyödyntää niitä vaikuttamistyössään (mediassa, järjestöissä, päätöksentekijöille). Tulosten pohjalta voidaan käynnistää vaikuttamis- ja tiedottamiskampanjoita.

PETS-prosessiin kuuluu hankkeen vaikutusten seuranta. Sitä varten tulisi tehdä monitorointisuunnitelma, josta ilmenee, mitkä tavoitteet hankkeen tulee saavuttaa. Pitäisi myös selvittää, miten eri ryhmien tavoitteet ovat toteutuneet. Monitorointisuunnitelmassa pitää määritellä selkeät mittarit tavoitteiden toteutumiselle. Monitorointisuunnitelma sisältää taloussuunnitelman. Osana monitorointia on taloudellisen tiedon säännöllinen jakaminen esim. ilmoitustauluilla.

Uhusiano-seminaari Laajasalon opistolla lauantaina 27. syyskuuta 2014

Reittejä ja haasteita tyttöjen koulutuksessa ja työllistymisessä Tansaniassa – *"Pathways and challenges in girls' education and self-employment in Tanzania."* Puhujina mm. aiheesta väitellyt Hanna Posti-Ahokas sekä Venance Mlally Tansaniasta.

Seminaarin avauksessa Oona Timonen kertoi Uhusianon hankkeen evaluaatiosta, jonka jälkeen seminaarin varsinaiset alustukset aloitti Hanna Posti-Ahokas Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitokselta. Hän esitteli yleisölle väitöskirjansa tuloksia ja pohjusti esityksellään alustuksen jälkeisen keskustelun. Heti lounaan jälkeen Timo Niemimaa Vammalan lukioista esitteli *Nuoret Suomessa, nuoret Tansaniassa* –hanketta, ja sen jälkeen katsottiin Kepan Tansanian maatoimiston seminaariin lähettämä videotervehdys. Juuri ennen kahvitaukoa ja heti sen jälkeen Mariana Kibena WEETUsta ja Venance Mlally MWAYODEOsta kertoivat edustamiensa organisaatioiden eri hankkeista ja niiden päämääristä. Seminaarin viimeisenä alustuksena kuultiin *"Say Yes to Girls' Education"* –hanke, josta seminaariyleisölle kertoivat Georg ja Heli Pimenoff Äetsän kehitysmaaseurasta ja Mariana Kibena WEETUsta.

Seminaariohjelma

10.30 – 11.00

Ilmoittautuminen ja kahvi | *Registration*

11.00 – 11.15

Avajaissanat, ohjelma ja Laajasalon opiston esittely lyhyesti | *Opening by Uhusiano chair and introducing the programme & introducing Laajasalon opisto*

11.15 – 11.45

Esittäytymiskierros (nimi, organisaatio ja mahdollinen projekti) | *Presentation of participants*

11.45 – 12.30

Hanna Posti-Ahokas (KT): Tyttöjen ääni koulutuksen merkityksestä | *Girls' attitudes on relevance of secondary education*

12.30 – 13.00

Keskustelua ja alustuksen herättämiä ajatuksia | *Discussion*

13.00 – 14.00 Lounas | *Lunch*

14.00 – 14.50

Timo Niemimaa: Nuoret Suomessa, nuoret Tansaniassa; Vammalan lukion Tansaniahanke, Kepa, Tansanian terveiset ja keskustelua | *Kepa, Tanzania video contribution and related discussion*

14.50 – 15.30

Venance Mlally (MWAYODESO / Mafiga Women And Youth Development Organization): *Women as microentrepreneurs* | Naiset / naisryhmät pienyrittäjinä

15.30 – 16.00 Kahvi | *Coffeebreak*

16.00 – 17.00

Girls' education related project presentations continue. Public expenditure tracking of education sector in practice | Koulutukseen suunnattujen julkisten varojen käytännön valvonta Tansaniassa, Venance Mlally (MWAYODESO)

"What has WEETU done and is going to do for improvement of education?" | WEETUn koulutukseen liittyvät hankkeet, Mariana Kibena (WEETU / Wings of Educational and Environmental Trust Unity)

"Say Yes to Girls' Education" –projekti Heli Pimenoff (Äetsän seudun kehityksmaaseura) & Mariana Kibena (WEETU – Morogoro).

Kummitoiminta Msingissä Msingin, ystävyysseura

17.00 – 17.15

Päätössanat | *Closing words*

Nuori Tansaniassa, nuori Suomessa – samanlaisia vai erilaisia?

QR-koodi ohjaa Vammalan lukion
Komppi-hankkeen sivuille.

Opetushallitus on koordinoanut vuosina 2013 ja 2014 Komppi-globaalikasvatushanketta, johon rahoitus on tullut suurimmaksi osaksi ulkoasiainministeriöltä. Hankkeeseen on osallistunut 13 suomalaiskoulua alakouluista lukioihin. Jokaisella suomalaisella Komppi-koululla on ollut oma ohjelmansa ja oma yhteistyömaansa. Yksi Komppi-koulu on ollut Vammalan lukio, jonka yhteistyökouluina ovat toimineet Morogorossa Tansaniassa sijaitsevat Kilakala Secondary School ja Kigurunyembe Secondary School. Vammalan Komppi-hanke on saanut taloudellista tukea ulkoasiainministeriön/opetushallituksen lisäksi myös Vammalan lukion kannatusyhdistys ry:ltä. Asiantuntija-apua lukio on saanut Äetsän seudun kehitysmaaseura ry:ltä ja Tansaniassa toimivalta WEETU-kansalaisjärjestöltä.

Nuorten unelmia Suomessa ja Tansaniassa

Vammalan lukion hankkeessa on haluttu selvittää, millaisia odotuksia nuorilla on omasta tulevaisuudestaan.

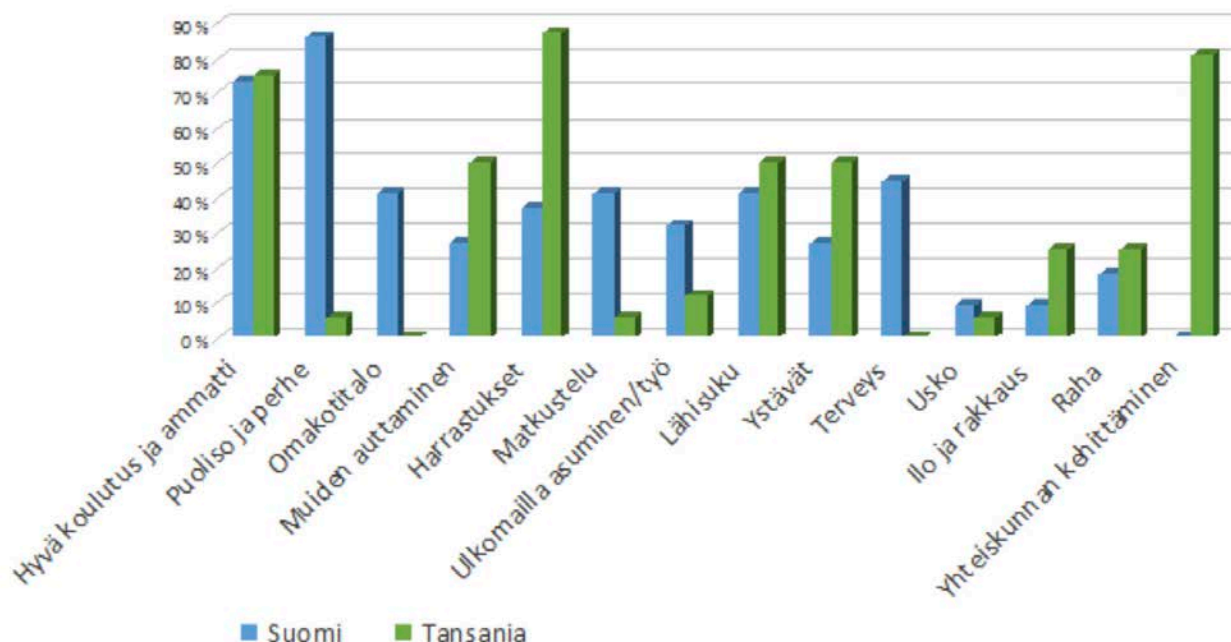
Sekä Suomessa että Tansaniassa pyydettiin noin 20 lukion opiskelijaa kirjoittamaan vapaamuotoinen essee aiheesta, millainen on paras mahdollinen tulevaisuutesi noin 10 vuoden kuluttua. Suomessa kirjoitelmia laadittiin Sastamalassa sijaitsevassa Vammalan lukiossa ja Tansaniassa Morogorossa sijaitsevassa Kigurunyembe Secondary Schoolissa. Kirjoitelmista ilmenee, mitkä asiat nuori kokee tärkeiksi elämässään ja millaisia tulevaisuudentoiveita hänellä on. Kirjoitelmista esiin nousevat asiat on esitetty oheisessa

diagrammissa. Diagrammi on tarkoitettu koulujen globaalikasvatusmateriaaliksi. Tuloksia ei ole enempää avattu tekstimuotoon, koska tarkoitus on herättää nuoria pohtimaan yhtäläisyyksiä ja eroja sekä syitä näihin.

Vammalan lukion Komppi-hankematka Morogoroon tehtiin helmikuussa 2014. Hankematkalle osallistuivat rehtori, kaksi opettajaa sekä kolme opiskelijaa. Matkan aikana suomalaisopiskelijat haastattelivat tansanialaisia ikätovereita sekä keräsivät kuva- ja videomateriaalia globaalikasvatuksen tueksi. Tansanialaiset nuoret saivat vastavuoroisesti haastatella suomalaisia opiskelijoita.

Lukuvuoden 2013–2014 aikana Vammalan lukiossa on levitetty Tansania-tietoutta osallistamalla opiskelijoita erilaisiin hankkeisiin. Lukion maantieteen kurssilla on tehty aluetutkimus Tansaniasta, ja englanninkurssilla on vertailtu Suomen ja Tansanian historiaa runsaan puolen vuosisadan ajalta. Nämä ja muut hankkeen tuotokset ovat nähtävissä Vammalan lukion Komppi-hankkeen nettisivuilla www.biogeoworld.wordpress.com. Nettisivuilla on myös linkki opetushallituksen Komppi-sivuille, joilta löytyy muiden suomalaiskoulujen globaalikasvatushankkeita.

Timo Niemimaa, hankkeen koordinaattori Vammalan lukiossa.

Mlandizin lapset: Miten pääsee nainen pikkukaupungissa alkuun? Miten eteenpäin?

Felister muutti takaisin kotikaupunkiinsa, 50.000 asukkaan Mlandiziin lähelle Bagamoyoa.

Huhtikuussa 2010 yritteliäs Felister ryhtyi toimiin – avasi lastentarhan. Kävin katsomassa: Vuokrahuone pikkuisessa talossa ison tien varrella, mutta hyvä huolenpito. Päätimme rakentaa pienen talon omalle tontille, saatiin myös vesiposti ja keittiökatos. Yksi huone valmistui – enää ei pelätty isoja busseja. Tarhalla oli johtaja Felister ja opettajana Sayuni, neljä tuntia opetusta: swahilia, englantia, laskentaa, liikuntaa ja musiikkia. Koulumaksu aterioineen oli kuukaudessa 10.000 shillinkiä, viisi euroa.

2012 tuli pyyntö: ”Haluamme esikoulun.” Rakensimme toisen huoneen, saimme toisenkin opettajan sekä kokin. Pian lastentarhanopettaja Sayuni lähti kaksivuotiseen opettajankoulutukseen. Hän pyysi meitä rakentamaan koulun.

Paikallisen koulun opettaja pyysi yläluokille kirjarahaa, jotta oppilaat voisivat menestyä valtakunnallisessa loppukokeessa. Kysyin, montako oppilasta luokalla on. Vastaus oli: 145. Siis yhdessä luokassa? Niin, 74 + 71, eli silloin, kun joku opettaja sairastaa esim. malariaa.

Miten rahoitus järjestyi? Hyväntekeväisyysjärjestö Agora tarjosi apuaan. Lahjakkaat nuoret taiteilijat esiintyivät kevätkonserteissaan opettaja Agnes Goerken johdolla. Agoran jäsenet pitivät hienot arpajaiset ja laittoivat parastaan upeaan buffettipöytään. Näillä tuloilla päästiin pitkälle, loppu tuli arpajaisista, kirpputoreilta ja ystäviltä.

Vuonna 2014 lapsia oli tarhassa noin 50, heistä 17 esikoulussa. Tarha toimii omillaan, 4-5 opettajaa saa pientä, säännöllistä palkkaa perheensä elatukseen. Nyt on koulun vuoro. Haasteita riittää!

Tervetuloa 14.3.2015 klo 15 perinteiseen kevät-konserttiin Saksalaiselle kirkolle, Unioninkatu 1, Helsinki.

Autetaan Mlandizin lapsia parempaan tulevaisuuteen.

Traute Stude

Uhusiano

Uhusiano on swahilia ja merkitsee yhteyttä, yhdyssidettä. Uhusiano on suomalaisten, Tansaniassa kehitysyhteistyötä tekevien kansalaisjärjestöjen yhteysjärjestö.

Yhdistyksen vapaaehtoiseen työhön perustuvan toiminnan painopisteitä ovat tiedotus, koulutus ja koordinointi Suomessa ja Tansaniassa. Työmuotoina ovat kokousten lisäksi Suomessa vuosittain pidettävä Uhusiano-seminaari, tiedotelehdien julkaiseminen kaksi kertaa vuodessa, jäsenkirjeet sekä erilaiset koulutus- ja tiedotustilaisuudet.

Uhusianon kumppanijärjestö Tansaniassa on UNGO (Union of Non-Governmental Organisations in Morogoro). UNGO:n ja Uhusianon yhteinen tukihanke on tansanialaisia ja suomalaisia kansalaisjärjestöjä palveleva resurssikeskus Morogorossa. Yhteishanke päättyi vuoden 2013 lopussa. Uhusianon jäseneksi voivat liittyä yksittäiset henkilöt tai erilaiset järjestöt.

VUODEN 2014 JÄSENMAKSUT

- henkilöjäsenet 25 euroa
- opiskelijat, työttömät, eläkeläiset 15 euroa
- jäsenjärjestöt 45 euroa

Jäsenmaksu maksetaan Uhusiano ry:n tilille VSOP FI25 5660 0620 0121 95. Merkitse liittyessäsi yhteystiedot (osoite ja sähköpostiosoite) tiedonanto-osaan. Jäseneksi voi liittyä Uhusianon internet-sivujen kautta.

Muista yhteystiedot myös liittyessäsi netissä.

UHUSIANON HALLITUS VUONNA 2014

Puheenjohtaja Emma Simon Palonen
sähköposti emmankonoki@suomi24.fi
puhelin +358 45 6505 913
Sihteeri Matti Cantell
sähköposti matti.cantell@settlementti.fi
puhelin +358 50 5945 276

MUUT VARSINAISET JÄSENET

Erkki Andersson, taloudenhoitaja, Helsinki
Pia Mäkelä, varapuheenjohtaja, Vantaa
Heli Pimenoff, Sastamala
Elina Puhto, Helsinki
Meta Sahlström, Vaasa
Marja-Leena Tihveräinen, Sastamala
Oona Timonen, Helsinki

VARAJÄSENET

Georg Pimenoff, Sastamala
Vilppu Palmberg, Turku
Sinikka Sepänmaa, Vaasa
Kirsi Kataja, Hyvinkää
Traute Stude, Espoo

Uhusianon internet-sivut
www.uhusiano.kopteri.net

UHUSIANO-TIEDOTE 2/2014

Toimitus: Tuula Pitkänen, Pia Mäkelä,
Traute Stude
Ulkoasu: Michael Diedrichs
Painopaikka: Vaasan graafiset palvelut